

ПРАВАСЛАўНАЯ

ДУМКА

НЕЗАЛЕЖНЫ ЧАСОПІС ПРАВАСЛАўНАЙ МОЛАДЗІ

МЕНСК 1989 №3

НАВІНЫ ЕПАРХІІ

ЗЬ БЕЛАРУСКІХ ЕПАРХІЙ УТВОРАНЫ БЕЛАРУСКІ ЭКЗАРХАТ РУСКАЙ ПРАВАСЛАўНАЙ ЦАРКВЫ.

ЯГО УЗНАЧАЛЬБАЕ ФІЛАРЭТ, МІТРАПАЛІТ МЕНСКІ І ГРОДЗЕНСКІ, ПАТРЫЯРШЫ ЭКЗАРХ БЕЛАРУСІ.

У Кіровічах пачала дзейнічаць Менская Духоўная семінарыя. З 84-х абітурэнтаў выбрана 40, якія і склалі першыя "А" і "Б" класы. Першы "А" клас беларускамоўны, тут выкладаюцца па-беларуску, акрамя роднай мовы, літаратура і біблейская гісторыя. Амаль што ўсе вучні добра адказваюць па-беларуску. Як нам стала вядома, некаторыя дзеянчы беларускай культуры ўжо выказалі сваё жаданьне выкладаць нейкія прадметы або прачитаць курсы па асобных дысцыплінах. Аб тым, што тут, у праваслаўнай семінарыі, шануюць роднае слова, сьведчыць вялікая колькасць беларускіх выданняў, якія вышлі на семінарыю і закупаюцца для бібліятэкі. Мы запрашаем чытачоў "Праваслаўнай Думкі" дапамагчы семінарыі ў набыванні беларускіх кніг. Адрас: Гродзенская вобласць, Слоніўскі раён, г/п Кіровічы, вул. Савенкая. Духоўная семінарыя, бібліятэка. На кожнай кнізе раім напісаць -- ад каго.

Беларуская мова і літаратура выкладаюцца таксама і ў I-м "Б" нікто зь іх ня супраць, нікто ня кажа: навошта мне гэта патрэбна. Знайшоўся і добры настаўнік, былы выкладчык Менскага педінстытута замежных мов, цяпер пенсіянер, Сяргей Рыгоравіч Машыральнік.

Адзін з найпапулярнейшых выкладчыкаў семінарыі -- а. Сяргій Гардун. Родная мова айца Сяргія настолькі жывая і мілагучная, што сямі-таму ня грах у яго павучыцца. Але галоўнае, варта павучыцца ягонай перакананасці:

-- Я заўсёды лічу і лічу, што кожны чалавек, кожны народ павінен размаўляць на сваёй роднай мове. І калі хтосьці ставіць пытаньне наступным чынам: навошта ў Беларусі выкладаць па-беларуску? -- я такіх людзей не разумею. Трэба, канешне, згадзіцца з рэальнасцю, наша мова ў заняпадзе і заняцманні. Дзякуй Богу, што пачаўся працэс яе адраджэння, абавязак царквы -- у гэты працэс уключыцца. Воў я са свайго боку і раблю тое, што магу і павінен рабіць.

ІААН КРАНШТАЦКІ

"Глухой воевьяскоа пощу на 19 мастричніка /1 лістанад па Новым стлі/ 1829 року, на далёкай поуначы, каля белагоу ракі Пінегі, у сяле Курэ Архангельскай губэрні Пінгжскага дезду, за 500 вёрстаў ад Белата мора, у беднай сям'і прычотніка Ільмі Сяргеева, пры сямю шабрачых, сумных абставінах нарадзіўся хлопчык -- Іван

і, на першы погляд, хваравіты да таго, што бацькі нават не спадзяваліся, што ён пражыве некалькі дзён. Яны вырашылі ахрысціць яго у тую-ж ноч, прычым дашы яму імя сьвятога Іаана Рыльскага... Але хлопчык адужаў. У дзевяць гадоў яго аддалі на вучобу ў прыходскае Архангельскае вучылішча. Скончыў Духоўную сямінарыю, а ў 1855 року — Пецярбургскую Духоўную акадэмію, атрымаўшы ступень кандыдата багаслоўя. Служыў у Кранштацкім Андрэўскім саборы.

Вось асноўныя вехі жыцця чалавека, да якога яшчэ пры жыцці ехалі людзі з усяе Імпэрыі за парадзі, за багаславеннем. У спадчыну нашчадкаў пакінуў дзённікавыя запісы і памяць... Замежная Руская Праваслаўная Царква далучыла Іаана Кранштацкага да ліку сьвятых; напісанья іконы яго.

Сэрцы усіх праваслаўных у дні 160-гадовага юбілею абліваюцца сьлязьмі і спадзяваньнем маліцца да Сьвятога Іаана Кранштацкага ў нашых храмах. Помнячы царскі наказ да вечнага малітоўнага памяненья а. Іаана, на I лістапада (па Новым стылі), тысячы і тысячы лямпадак засьвяціліся перад ягонымі абразамі і ў далёкай Амэрыцы, у Пецярбурзе, у Менску.

Наш часопіс пачынае друкаваць сэрню нарысаў пра жыццё а. Іаана, а таксама ягоныя дзённікавыя запісы.

"... ці ёсьць і цяпер зьявага ды ганеньні за праўду, за веру Хрыстовую? Ёсьць і будуць да кону сьвету, таму што не прыйшло яшчэ царства Божае ўва ўсёй сіле для многіх, а для большай часткі яшчэ зусім не прыйшло. Яшчэ шмат нячырасьці ды няпраўды ў саміх хрысьціянскіх абшчынах; яшчэ ня звязаны сатана і вольна гуляе па зямлі; а цяпер дык увогуле, злаецца, ён найбольш лютуе на тых, хто трымаецца веры праўдзівай. Толькі цяпер гоніць ён не на катаньні, не на сьмяротныя пакараньні, а сее між людзей няверу, абкручвае г.зв. прагрэсам..."

"Дабрачынных людзей цяпер абзываюць "ханжамі", "руцінэрамі" — г.зн., людзьмі адсталымі, з вузкімі паглядамі; веру хрысьціянскую называюць "вераю чэрні"; хрысьціянскае шкадаваньне — слабадушшам ды нэрвоваю раздражнёнасьцю; міласэрднасьць — неразумнаю растратаю сілаў ды сродкаў; малітву на людзях — крывадушшам; услугу ды радасьць малітоўную — ідыятызмам, бадай што вар'яцтвам. Наадварот, шырокую нястрыманасьць плочі, патурацьне усім яе бласквенным нажадлівасьціям — сучасным прагрэсам".

ПРАВАСЛАЎНЫЯ АЎТАРЫ

ВЯЛІКАМУ ПЕЧАЛЬНІКУ ЗЕМЛІ РУСКАЙ
АЛЯКСАНДРУ ІСАЕВІЧУ САЛЖЭНІЦЫНУ ІІ СЬНЕЖНЯ 1939 ГОДУ СПОЎНІЦА
71 ГОД.

РЭДАКЦЫЯ "ПРАВАСЛАЎНАЕ ДУМКІ", РАЗАМ СЯ СВАІМІ ЧЫТАЧАМІ,
ШЧЫРА ВІНШУЕ СЛАВУТАГА ВЫГНАНЬНІКА І МАЛІТОЎНА ЖАДАЕ ЯМУ МНОГАЯ
ЛЕТА!
М'ОЛІТВА

Как легко мне жить с Тобой, Господи!
Как легко мне верить в Тебя!
Когда расстунается в недоумении
или сникает ум мой,
когда умнейшие люди не видят дальше
сегодняшнего вечера и не знают,
что надо делать завтра —
Ты смелдаешь мне всюю уверенность,
что Ты есть и что Ты не забодишься,
чтобы не все пути добра быти закрыты.

На хребте славы земной я с удивлением
отглядываюсь на тот путь
через безнадежность --
скда, откуда и я омог послать
Человечеству отблеск лучей Твоих.

И сколько надо будет, чтоб я их ещё
отразил -- Ты дашь мне.
А сколько не успею ---
значит, ты определил это другим.

А.И.Солженицын.

ЗЬ ГІСТОРЫІ АЁ ПАКАРАНЬНІ СЬМЕРЦЮ.

"Ужо у летапісным расказе пра сьв. Уладзіміра апавядаецца пра тое, як сьв. Уладзімір, прыняўшы хрышчэньне, бануся увесці закон аб пакараньні сьмерцю грабежнікаў. "Баюся граху" -- казаў ён грачаснаму духавенству, якое настойвала на ўвядзеньні ў нас візантыйскіх законаў.

А пазьней, у XII ст., другі рускі князь, Уладзімір Манмах, у сваім павучаньні дзецям так і піша: "Не забівайце ні невiнаватага, ні вінаватага, нават калі віна яго у сьмерці". А Уладзімір Манмах быў пры гэтым адважны воін і абаронца рускай зямлі, загроза поляўцам. У XIII ст., пры Лізавене Пятроўне (1741-1762), пакараньне сьмерцю ў справах пра агульныя злачынствы (мы ня кажам пра ваенныя законы і злачынствы супраць дзяржаўнага ладу) было адменена -- Рэсія з гэтага часу ня ведала кары сьмерцю за агульна-крімінальныя злачынствы.

Знакаты старадаўняй рускай культуры перайшлі і ў новую, і ў рускай літаратуры і ў рускай думцы XIX ст. мы сустракаем такіх прапананых праціўнікаў сьмяротнае кары, як Талстой, Дастаеўскі і Уладзімір Салауёў.

Калі адбылося паразабойства ў 1881 годзе, калі быў забіты бомбай цар-вызвольнік Аляксандр II, дык Салауёў і Талстой, вопны па-свойму, але кожны з аднолькавай цьвёрдасьцю настойваў на неабходнасьці памілаваньня пацсудных.

І вось Салауёў зьяўраецца да новага імператара Аляксандра III з просьбай памілаваць забойцу. Калі яго цараваньне пачнецца з памілаваньня, дык гэта ня зможа не паспрыць умацаваньню сілы манархіі, бо тады рускі цар справаю павядзе, што ён ці хрысьціянскі.

Зьбіраючыся ў дарогу ў іншы сьвет, над вялікі палкаводзец Сувораў знаходзіў у сваім практычным жыцьці мала добрага, мала сапраўды вялікіх дзеяў. У прыватнасьці, свае ваенныя посьпэхі ён ацэньваў нізка, бо зьдзяўсьняў іх пану дні славаўствам і чалявечай пыхай. Але сярод нямногіх стораў, якія ён усё-ж мог паставіць сабе ў заслугу, было тое, што ён вiводнага разу ня падпісаў сьмяротнага прысуду.

Калі забойца Вялікага Князя Сяргея Аляксандравіча Калнеў быў засуджаны да пакараньня сьмерцю (гэта было дзяржаўнае злачынства, а не крiмінальнае забойства), дык імператар Мікалай II адразу-ж згадзіўся памілаваць яго, калі ён напісаў прашаньне на памілаваньне. І вось, і прагуроры, і судзі, і сама жонка забітага Вялікага князя, Вялікая княгіня Лізавета Фёдаровна, асабіста зьдзілі ў

камеру да Каллева, упрощвалі яго падпісаць гэтае прашаньне. Да такой ступені ўсім хацелася уратаваць яго ад пакараньня сьмерцю.

Такія ізраілы рускай культуры ў пытаньні пра сьмяротную кару. Гэта ізраіл "не забі". Нельга забіваць чалавека -- бо ён чалавек. Гэты ізраіл, як мы бачылі, чыста духоўнага паходжання, заснаваны на веры ў чалавека, які ня можа быць блызь веры ў Бога".

М.Н. Гаурнлау,
Духоўныя асновы рускай культуры.
Выд. "Жизнь с Богом", Брусель, 1954.

СА СПАДЧЫНЫ

Цыцэрон — 2 тис. год да н.э.: Няма ніводнага народу, да такой ступені грубага і дзікага, каб ня было ў ім веры ў Бога, нават калі-б ён і ня ведаў Яго Сутнасьці.

прат. Ф. Галубінскі. М. 1868 г. "Лекцыі па абстрактным багаслоўі":
"Жыві так, як-бы жыў перад вачыма Божымі, і ты ня спаняверышыся, што ёсьць Бог".

свв. Васілій Вялікі. "Правілы боганадобнага жыцця", СПб. 1900, стар. 81: "Хрысьціянін не павінен прынаджвацца душою да славы людскае і прызывацца заца да незаслужанай ушчы, а павінен папраўляць тых, хто робіць яму такі гонар альбо думае пра яго болей, чым граба".

бл. Аугустын. "Бог прызнаў за лепшае ператвараць кепскае ў добрае, чым наогул не дапускаць кепскага. Бо Бог, як што Ён ёсьць Найдабрэйшы, ні ў якім разе не дапусьціў бы кепскага ў дзехах Сваіх, калі-б Ён ня быў такі усемагутны і добры, каб ня мог зь кепскага вывесці добрае і харошае".

Максім Горкі "О русской действительности".

Конечно, мы совершаем опыт социальной революции, — занятие, весьма утешающее маниаков этой прекрасной идеи и очень полезное для жуликов. Как известно, один из наиболее громких и горячо принятых к сердцу лозунгов нашей самобытной революции явился лозунг: "Грабь награбленное!"

Грабят — изумительно, артистически, нет сомнения, что об этом процессе самоотрабления Руси история будет рассказывать с величайшим пафосом.

Грабят и продают церкви, военные музеи, продают пушки и винтовки, разворовывают интендантские запасы; грабят дворцы бывших великих князей, расхищается всё, что можно расхитить, продаётся всё, что можно пролатать.

"Вожди народа" не скрывают своего намерения "зажечь из сырых русских поленьев костёр, огонь которого осветит бы западный мир, где огни социального творчества горят более ярко и разумно, чем у нас на Руси.

Костёр зажгли, он горит плохо, воняет Русью, грязненькой, пьяной и жестокой. И вот эту несчастную Русь ташат и толкают на Голгофу, чтобы распять её ради спасения мира. Разве это не "мессианство" во сто лошадиных сил?

А западный мир суров и недоверчив, он совершенно лишён романтизма. В этом мире дело оценки человека стоит очень просто: вы любите, вы умеете работать? Если так — вы человек необходимый миру, вы именно тот человек, силою которого творится всё ценное и прекрасное. Вы не любите, не умеете работать? Тогда, при всех иных ваших качествах, как бы они ни были превосходны, вы — лишний человек в мастерской мира. Вот и всё.

ПАДУМАЙЦЕ

Сьвяты мучанік Іасафат Кунцэвіч /1580-1623/.

Уніяцкі царкоўны палітычны дзеяч. Выхаванец Віленскіх іезуітаў. Перайшоў з праваслаўя ва унію. Ігумен Быценскага, Ягровіцкага, Віленска-Троіцкага манастыроў. З 1618 году -- уніяцкі арцыбіскуп Полацкі. Ён дэспатызм празваны ў народзе "душахватам". У 1618 годзе з атрадам рушыў на Магілёў, каб прымусам і карамі увесці праваслаўных жыхароў ва уніітэва.

Гараджане сустрэлі яго са зброяй у руках і адстаялі горалі веру. Па даносе Кунцэвіча каралю Зьмунту III была учынена крывавае расправа караля з магілёўчанамі. Узброеным супраціўленьнем баранілася ад Кунцэвіча і Орша. Дарэдаўшыся пра чарговы "місіянерскі" паход на Віцебск у 1623 годзе, гараджане паўсталі і забілі душахвата, заллаціўшы за гэта дарагую цану жыцьцямі праваслаўных.

Зьверствы Кунцэвіча зьбілі і абуралі нават высокіх каталіцкіх дзеячоў. Вось што пісаў Літоўскі канцлер Леу Сапегі унііцкаму мітрапаліту Іосіфу Рукіаму: "Я толькі я, але і іншыя асуджаюць тое, што айцец улашка Полацкі нарта жорстка пачаў учыняць і вельмі абрыдзеў і зьмярзоўеў нарсю як у Полацку, так і Усюды". /"Холмская Русь", стар. 81./

Заходняя Рымска-Каталіцкая Царква абвясціла ката праваслаўных беларусаў Сьвятым мучанікам. З малітвы: "Сьвяты Іасафате, Ты праліваў сваю кроў як пакутнік за Хрыстову Царкву. Ты заўжды хацеў і пастаяннымі настойлівымі малітвамі благаў Усемагутнага Бога ласкі і днаўню усходніх народаў са Сьвятым Апостальскім Прастолам..."

12 лістапада 1989 году ў Касынеле в. Баруны Маладзечанскага раёну было зладжана Набажэнства з нагоды сьвятаваньня дня Сьвятога мучаніка Іасафата. На Набажэнстве былі госьці з Польшчы і некалькі аўтобусаў зь мяскімі гасьцямі. Ушанаваньне беларускага ката і душахвата было зладжана зь вялікім размахам. Набажэнства справіў паводле уніяцкага абраду каталіцкі сьвятар а. Ан Матусэвіч.

В.Каляда.

Ад рэдакцыі: нагадваем Вам, што акрамя Льва Сапегі, Уладзіміра Караткевіча у прэсе "Званы Віцебска" даволі адназначна паказваю Кунцэвіча як ката беларускага народу. Як нам стала вядома, у Касынеле ў Барунах былі і высокія дзеячы Народнага Фронту, арганізацыі, лікую "Праваслаўная Думка" павяжае. Калі-б тое было звычайным каталіцкім Набажэнствам -- іншая справа, але, калі палітычнае акцыя -- мы выказваем сваю нязгоду.

НАС ІНФАРМУЮЦЬ

- + У Гароўні людзям вярнулі Каложскую царкву, адну са старэйшых, якія захаваліся на Беларусі.
- + Зі ганьне за Петрапаўлаўскі сабор у Гомалі скончылася перамогай вернікаў.
- + Назначаны на Беларусі Каталіцкі біскуп зьвярнуў першую промова паказаў на чатырох мовах: польскай, рускай, беларускай, літоўскай.
- + Рэгент хору Праваслаўнай царквы на Батаньіўных могілках у Маскве вядомы яшчэ і як кампазітар. Пяцідзесяты псалом, вытанчаны ва музыку ў стылі "авангард", уразіў дубліку Дарыла. Сам кампазітар лічыць, што падобнае выкананьне можа гучаць толькі ў каньцэртах.

+ У Данскім манастры ў Маскве ўрачыста служылі малебен па Сталыніну. Нападваем, што галоўным пунктам ягонага праграмы было існаванне феамерскай гаспадаркі, таго класу "кулакоў", які вынішчылі пазней. Вялікае сіл паклаў ён для умяшчэння ў Расіі абавязковай сярэдняй адукацыі.

+ Нам наведарлі, што група людзей у Менску арганізуе канцэрт, увесць прыбытак ад якога павінен пайсці ў фонд адраджэння Храма Хрыста Спасіцеля ў Маскве. Федэрацыя не падзяляе думку Уладзіміра Піпірыма аб немагчымасці ўзнаўлення Храму на яго старым месцы і падтрымлівае збор сродкаў.

+ У Менску прайшлі Дні духоўнай музыкі. Бралі удзел харты з Масквы, Царыцына, Трыбалтыкі, Менску. Нажаль мы не пачулі ў выкананні ні менскіх хартоў беларускіх царкоўных твораў.

+ Руская Праваслаўная Царква за мяжой /з пачаткам у Джорданвільлі, ЗША/ пачала выдаваць новы часопіс "Рускі Паломнік"

+ У Екацярынбурзе, на вуліцы Р. Люксембург, адбыўся малебен па аязвінне ўбіццём Мікалая II і яго сям'і, а таксама лейб-медыку Боткіну, Кіраваў расстрэлам у 1918 годзе чырвонаармейскі камісар Орлоўскі /былі дробны адуканец з Адэсы/.

+ Менск наведваў Г. Рапэцкі, вядомы рэлігійны беларускі дзеяч з Канады. Ён прадстаўляе друк хрысціян-ангелістаў. Г. Рапэцкі паабядаў, што праз год будзе выдана "Дзіцячая Біблія" па-беларуску.

+ У Менску Дом фізкультурніка /былі Езуіцкі манастыр/ вярнулі каталікам, але рэстаўрацыя патрабуе вялікіх грошаў. Абмяркоўваецца па варыянт пабудовы касцёлу на новым месцы.

+ У Таліне адбыўся хрысціянска-дэмакратычны кангрэс. На ім былі прадстаўлены хрысціянскія партыі скандынаўскіх краін, а таксама хрысціянска-дэмакратычны рух у розных рэспубліках і гарадоў Саюзу. Беларусам прадстаўлялі а. Аляксій Шыкевіч /праваслаўны святар, г. Менск/, Алег Бембель /паэт, г. Менск/, Валерый Чыжык /старшыня Беларускага таварыства ў Эстоніі, г. Таллін/.

+ Уладзімір Філарэт, Мітрапаліт Менскі і Гродзенскі, Патрыяршы Экзарх Беларусі, вызвалены ад абавязкаў Старшыні зьнешнецаркоўных зносін Маскоўскага Патрыярхату — па ўласнай просьбе.

+ У Мар'іліве рыхтуецца да асьвячэння яшчэ адзін праваслаўны сабор.

+ 6 снежня адбудзецца асьвячэнне сабору Аляксандра Неўскага ў Мельбурну.

Бралі ўдзел у асновы палітычны праграмы аднаго з удзельнікаў кангрэсу (таб. 10, 1985).

АСНОВНЫЯ ПРЫНЦЫПЫ
ХРЫСЦІЯНСКА-ДЭМАКРАТЫЧНАГА СЛЮЗУ РАСІІ

1. Хрысціянска-дэмакратычны Саюз Расіі /ХДС Расіі/ — палітычная арганізацыя, якая абавіраецца ў сваёй дзейнасці на сьветаглядны і маральна-этычны падмурак, закладзены ў Эвангельлі Госпада нашчага Ісуса Хрыста.

Начале палітыкі ХДС Расіі стаіць чалавек. Мы звяртаемся да годнасці чалавек, яго свабоды і сувярэнітэту асобы як Вобразу і Падабенству Божаму.

2. ХДС Расіі выступае за асновныя вартасці хрысціянскай культуры: любоў, свабоду, міласэрнасць і саборнасць.

3. ХДС Расіі ставіць сваёй мэтай духоўнае адраджэнне Расіі, выдуленне інтарэсаў хрысціян незалежна ад іх канфесіі, абарону іх ладу жыцця і грамадзянскіх правоў, пабудову прававой дэмакратычнай дзяржавы, зыходзячы з прынцыпаў хрысціянскай дэмакратыі, што ўключае ў сябе:

- дэідэалагізацыю дзяржавы, роўнапраўе усіх ідэялогій, акрамя тых, што завуць да гвалту, рэлігійнай альбо нацыянальнай варожасці альбо апраўдваюць іх,

- парламенцкую дэмакратыю, шматпартыйную сістэму, падзел заканадаўчай, выканаўчай і судовай уладаў, свабодныя выбары,

- прыкрытэт правоў асобы перад інтарэсамі дзяржавы як асновны прынцып прававой сістэмы,

- безумоўнае забеспячэнне грамадзянскіх правоў і свабод: слова, друку, арганізацый, сходаў, мітынгаў, вулічных шэсцяў, дэманстрацый, паломніцтва, эміграцыі, выбару мейсца жыхарства, руху людзей і ідэй,

- забеспячэнне права нацыі на самавызначэнне, кно да аддзялення, і утварэнне вольнай парламенцкай Расіі,

- свабоду веравызнання, місіянерства, рэлігійнай адукацыі і выхавання, доступу і валодання вернікамі сродкамі масавай інфармацыі,

- адпаведна Божаму прынцыпу шматоблічна сьвету, стварэнне шматукладнай рыначнай эканомікі, якая грунтуецца на розных відах і формах уласнасці /прыватная, кааператывная, калектывная, дзяржаўная/ пры іх роўнапраўі,

- прывядзенне сацыяльнага ўзроўню жыцця грамадства ў адпаведнасць з магчымасцю захоўваць грамадзянскую годнасць кожнага чалавека,

- адмова ад ваеннай і палітычнай экспансіі і гвалтоўнай ідэалагізацыі як асноватворны прынцып замежнай палітыкі.

4. ХДС адпаведна хрысціянскім адносінам да Богага тварэння выступае супраць неразумнай прамісловай эксплуатацыі прыроды, змагаецца за пераадоленне крызісу, за ўсталяванне гарманічных адносін паміж прыродай і чалавекам.

5. ХДС Расіі безумоўна адмаўляе тэрарыстычныя і любыя іншыя гвалтоўныя метады палітычнай барацьбы як несумяшчальныя з ідэаламі хрысціянства, свабоды і дэмакратыі.

6. ХДС Расіі выступае за канструктыўнае супрацоўніцтва з усімі хрысціянскімі і дэмакратычнымі сіламі як унутры краіны, так і за мяжой, карыстаючы ў сваёй дзейнасці вопыт сусветнага хрысціянска-дэмакратычнага руху, уласоблены Інтэрнацыяналам Хрысціянскай Дэмакратыі.

Гэтыя прынцыпы прыняты на Устаноўчай канферэнцыі ХДС Расіі 5 жніўня 1989 году.

кантактныя тэлефоны:

283 01 20 Аляксандр Агароднікаў /Масква/ - старшыня ХДС Расіі;

278 56 02 Віталь Савіцкі /Ленінград/ - намеснік ст. па ідэялогіі

СЭНСАЦЫЯ У НУМАР

"В прошедшем году, в связи с празднованием национального шотландского дня был избран почетным членом шотландского клана Мак-Леннан Генеральный секретарь ЦК КПСС Михаил Сергеевич Горбачев с правом носить официальную форму этого клана. Глава клана Рональд Мак-Леннан объявил, что бесспорное историческое свидетельство подтвердило существующую связь между членами клана и М.С. Горбачевым: Около 1720 года русский князь Симеон, из рода Горбачевых, стал крестным отцом тройни капитана Мордоха Мак-Леннана. Князь Симеон находился в то время в царской делегации, посетившей Англию."

"ДРУЖБА", май 1989, стар. 4.

Журнал Русского общественного клуба в Сиднее, Австралия.

ГОЛАС РЕДАКТАРА

Перачытаўшы гэты нумар, прадачу крытыку як справа, так і зьлева. Людзі, якія падрыхтавалі матэрыялы ў нумар, стаяць на розных пазіцыях, па-рознаму думакць; але яднае іх вера ў наша урагаваньне праз Хрыста, у адраджэньне роднай Беларусі!

Не здзіўляйся, маноўны чытач, калі ў папярэдніх нумарах ты бачыў "Спадар", у гэтым -- "Гасподзь". На Украіне рэлігійную тэрміналогію распрацавалі украінскія уніяты. На Беларусі -- ніхто. Ніводны пераклад Новага Завету, з тых, што дасюль зроблены, ня можа выкарыстоўвацца ў Набажэнстве. Не абаслаўляў-бы тады Папа Рымскі ксяндза Чарняўскага, а Філарэт, Мітрапаліт Менскі і Гродзенскі, Патрыярх Ісідарх Беларусі, перакладчыка В.Сёмуху зрабіць новы пераклад Новага Завету на беларускую мову.

І усё-ж-такі: анёл ці ангел, тэдра ці кайедра? Мы лічым, што і анёл, і ангел -- словы беларускія, і нікому не дадзім, ні палякам, ні рускім, забраць іх у нас. Праваслаўныя беларусы ужывалі слова "ангел", беларусы-каталікі -- "анёл". І так далей.

Супрацоўнікі рэдакцыі моляцца, каб Гасподзь даў табе, дарагі чытач, духоўнай чысьціні, вызваленьня ад клопатаў сёнешняга тлумнага жыцця, умацаваньня веры.

Праваслаўныя Беларусі, ратуйце Радзіму!

Царамажы Вам Гасподзь!

Рэдактар Странілат.

Мастак Якаў.

Часопіс "Праваслаўная Думка" не з'яўляецца органам афіцыйных царкоўных уладаў і адлюстроўвае думку незалежнае рэдакцыі.

Матэрыялы друкуюцца старой беларускай арфаграфіяй.

"Праваслаўная Думка" распаўсюджваецца ў Беларусі, Расіі, Украіне, Бал-Вскіх дзяржавах, Польшчы, Англіі, Амерыцы, Канадзе.

Бясцэпна. Нумар выданы коштам рэдактара.

Наволад 10 000 дол.вінаў.

Адказнае таварыства: фонд выданьня.